

Farsund kommune
Postboks 100
4552 Farsund

Deres ref.
21/00542-65

Vår ref.
tkf/260223
(b260223fkklage)

Stavanger
23. februar 2026

Klage på vedtak om midlertidig forbud etter plan- og bygningsloven § 13-1 – område A3

1. Innledning

Det vises til Farsund kommunes vedtak datert 12.02.2026 i sak 1/26, hvor det ble besluttet å:

1. Igangsette planprosess for å endre arealformålet for akvakulturområde A3, og
2. Nedlegge midlertidig forbud mot tiltak etter plan- og bygningsloven § 13-1 første ledd.

Aegir Havbruk AS påklager med dette vedtakets punkt 2 – nedleggelse av midlertidig forbud.

Det anmodes samtidig om at vedtaket gis **utsatt iverksettelse**, jf. forvaltningsloven § 42.

2. Kort om rettslig utgangspunkt

Etter plan- og bygningsloven § 13-1 kan kommunen nedlegge midlertidig forbud mot tiltak dersom det er nødvendig for å sikre gjennomføring av planarbeid.

Bestemmelsen er et unntak fra gjeldende rettstilstand og må tolkes restriktivt.

Forbudet kan bare benyttes dersom:

- Det foreligger et reelt og konkret planarbeid
- Tiltak vil vanskeliggjøre planarbeidet
- Forbudet er nødvendig og forholdsmessig

3. Klagegrunnlag

Midlertidig forbud etter pbl. § 13-1 forutsetter at det foreligger et reelt og konkret planarbeid. Bestemmelsen kan ikke benyttes som et generelt virkemiddel for å suspendere en etablert rettsposisjon uten at planarbeidet har tilstrekkelig realitet og fremdrift.

3.1 Manglende konkretisering av planarbeidet

Vedtaket viser til at det skal igangsettes planprosess for å endre arealformålet slik at det samsvarer med kommunestyrets fredningsforslag.

Det fremgår ikke av vedtaket:

- hvilket konkret planformål som foreslås,
- hvordan dette skal avvike fra gjeldende arealbruk,
- hvilken fremdriftsplan som foreligger,
- eller hvordan planprosessen skal gjennomføres.

Det foreligger derfor ikke tilstrekkelig konkretisert planarbeid til å begrunne bruk av § 13-1.

Det bemerkes at kommunestyrets vedtak av 10.04.2025 om å anmode om fredning uttrykkelig var betinget av at det ikke ble gitt fornyet tillatelse til havbeite. Etter klagebehandlingen foreligger nå gyldig forlengelse av tillatelsen. Den forutsetning som lå til grunn for det tidligere fredningsvedtaket er dermed bortfalt.

Når kommunestyret 12.02.2026 vedtar å igangsette planprosess med henvisning til det samme fredningsforslaget, oppstår det tvil om det foreligger et selvstendig og rettslig tilstrekkelig grunnlag for planendringen. Dette svekker grunnlaget for at det foreligger et tilstrekkelig konkret og reelt planarbeid som kan begrunne midlertidig forbud etter pbl. § 13-1.

3.2 Manglende vurdering av om tiltak vanskeliggjør planarbeidet

Etter plan- og bygningsloven § 13-1 kan midlertidig forbud bare nedlegges dersom tiltak kan vanskeliggjøre planarbeidet.

Aegir Havbruk AS driver en etablert, konsesjonsbasert virksomhet som har pågått i over 20 år, og som nylig er forlenget etter full klagebehandling.

Det er ikke redegjort for hvordan videre drift i medhold av gyldig tillatelse faktisk vil vanskeliggjøre planarbeidet.

Vedtaket inneholder ingen konkret vurdering av dette vilkåret.

Planarbeid kan gjennomføres uavhengig av om eksisterende drift videreføres i henhold til gjeldende tillatelse. Det er ikke påvist at den pågående virksomheten fysisk, rettslig eller faktisk hindrer utarbeidelse av planforslag, politisk behandling eller senere vedtak.

3.3 Forholdet til allerede gitt tillatelse

Forlengelse av havbeitetillatelsen ble gitt 27.01.2026 etter klagebehandling hos overordnet myndighet.

Klageinstansen vurderte uttrykkelig:

- Kommunens vedtak om fredning
- Manglende bruk av § 13-1
- Spørsmålet om «andre vesentlige forhold»

og konkluderte med at vilkårene for avslag ikke forelå.

Et etterfølgende planvedtak kan ikke uten videre benyttes til å suspendere virkningen av et gyldig vedtak som er fattet etter full klagebehandling.

Dette reiser spørsmål om vedtaket innebærer en indirekte nøytralisering av virkningen av klagevedtaket.

3.4 Manglende vurdering av pågående virksomhet

Vedtaket omtaler ikke hvordan § 13-1 skal slå ut for allerede etablert og lovlig drift.

Det er ikke foretatt:

- Vurdering av om forbudet faktisk rammer eksisterende virksomhet
- Vurdering av rettsvirkninger for pågående drift
- Forholdsmessighetsvurdering

Selv om vedtaket ikke uttrykkelig forbyr eksisterende drift, skaper det rettslig usikkerhet om videreføring av biologiske prosesser, planlagte utsett, FoU-aktivitet og annen virksomhet innenfor rammen av gyldig tillatelse. Denne usikkerheten er i seg selv en relevant konsekvens som ikke er vurdert i vedtaket.

Dette er en saksbehandlingsmangel.

3.5 Forholdsmessighet

Et midlertidig forbud vil:

- Skape betydelig rettslig og økonomisk usikkerhet
- Potensielt stanse en etablert næringsvirksomhet
- Undergrave virkningen av nylig klagebehandlet tillatelse

En midlertidig stans vil gripe inn i allerede igangsatte biologiske prosesser og planlagt drift innenfor rammen av gyldig tillatelse.

Det er ikke dokumentert at videre drift i klageperioden medfører irreversibel miljøskade. Det foreligger heller ingen nye miljøfaglige opplysninger som tilsier at situasjonen har endret seg etter klagevedtaket.

Forbudet fremstår derfor uforholdsmessig.

3.6 Forholdet til klagevedtaket og kompetansebruk

Klagesaksenheten i Fiskeridirektoratet har i vedtak 23.01.2026 foretatt en full rettslig vurdering av vilkårene for avslag etter havbeiteforskriften § 7 og konkludert med at det ikke forelå «andre vesentlige forhold» som kunne begrunne avslag.

Det vises i denne forbindelse til klageinstansens uttrykkelige uttalelse om at:

«Det er fullt mulig å gi tillatelse til nye 10 år i dag, for så å eventuelt trekke den tilbake dersom kommunen skulle velge å opprette et verneområde i det aktuelle området.»

Klageinstansen har dermed lagt til grunn at tillatelsen kan gis og gis virkning nå, selv om det foreligger planer om mulig fremtidig vern. Det er samtidig forutsatt at eventuelle senere vedtak om verneområde må håndteres når og dersom slike faktisk vedtas.

Når overordnet myndighet eksplisitt har vurdert forholdet mellom gjeldende tillatelse og mulig fremtidig plan- eller verneprosess, og funnet at det ikke er nødvendig å stanse virksomheten, foreligger det ikke grunnlag for å anvende § 13-1 som midlertidig stansingsmekanisme.

Klageinstansens vedtak forutsetter at eventuell senere tilbakekall skjer dersom og når rettslig grunnlag foreligger. § 13-1 kan ikke anvendes for å etablere en midlertidig tilstand som i realiteten tilsvarer et tilbakekall uten at vilkårene for dette er oppfylt.

Det følger av forvaltningsrettens system at underordnede eller parallelle myndigheter ikke kan benytte andre hjemler til å sette til side eller i realiteten nøytralisere virkningen av et gyldig vedtak truffet etter full klagebehandling.

Et midlertidig forbud etter plan- og bygningsloven § 13-1 kan ikke anvendes som et substitutt for avslag etter havbeiteforskriften, eller som et middel for å oppnå et resultat som klageinstansen uttrykkelig har avvist.

Bruk av § 13-1 i denne situasjonen reiser derfor spørsmål om kompetansebruk i strid med rettssystemets ansvars- og myndighetsfordeling.

Det bemerkes at Agder fylkeskommune i vedtak av 23.02.2026 om avslag på utsatt iverksettelse har foretatt en konkret interesseavveining mellom kommunens anførsler og selskapets behov for forutsigbar drift, og uttrykkelig lagt til grunn at videreføring av tillatelsen er miljømessig forsvarlig. Når overordnet myndighet etter en slik vurdering finner at tillatelsen skal gis virkning, svekkes grunnlaget for å benytte plan- og bygningsloven § 13-1 som midlertidig stansingsmekanisme.

4. Anmodning om utsatt iverksettelse (fvl. § 42)

Det bes om at vedtaket gis utsatt iverksettelse inntil klagen er avgjort.

Begrunnelse:

- Vedtaket griper inn i etablert rettsstilling
- Det foreligger gyldig konsesjon
- Forbudets rettsvirkninger er uklare
- Det foreligger betydelig risiko for irreversibel skade på virksomheten

Vedtaket rettsvirkninger for pågående, konsesjonsbasert virksomhet er ikke konkretisert. Det fremgår ikke om og i hvilken grad forbudet er ment å gripe inn i allerede etablert drift. Denne uklarheten tilsier at iverksettelse bør utsettes inntil klagesaken er avgjort.

Interesseavveiningen tilsier at iverksettelse bør utsettes.

5. Oppsummering

Vedtaket om midlertidig forbud etter plan- og bygningsloven § 13-1:

- Mangler tilstrekkelig konkretisert plangrunnlag
- Mangler vurdering av om tiltak vanskeliggjør planarbeidet
- Mangler forholdsmessighetsvurdering
- Reiser spørsmål om omgåelse av klagebehandlet vedtak

På denne bakgrunn bes vedtakets punkt 2 opphevet.

Med vennlig hilsen
Aegir Havbruk AS

T. Kjetil Frøyland(sign)
Styrets leder

Vedlegg:

Kopi: